

*Prava i obaveze preduzetnica
u toku bolovanja radi
održavanja trudnoće,
porodiljskog odsustva i
odsustva radi nege deteta
08.06.2026. godine*

Sadržaj:

- 1. Obračun naknade za vreme bolovanja radi održavanja trudnoće
- 2. Obračun naknade preduzetnicama u toku bolovanja zbog održavanja trudnoće
- 3. Obračun naknade nezaposlenim roditeljima
- 4. Obračun naknade roditeljima na osnovu drugih prihoda
- 5. Završne napomene
- 6. Šta je još potrebno uraditi kako bi se položaj preduzetnica izjednačio sa položajem žena u radnom odnosu

1. Obračun naknade preduzetnicama u toku bolovanja zbog održavanja trudnoće

- Ukoliko preduzetnica privremeno odjavi delatnost, pripada joj pun iznos naknade zarade za vreme održavanja trudnoće (doprinosi i neto) od 31. dana odsustva.
- Ukoliko preduzetnica ne odjavi privremeno svoju delatnost, dužna je da ima bar jednog zaposlenog koga će u APR-u registrovati kao poslovođu, i u tom slučaju joj pripada 50% naknade zarade od 31. dana odsustva.
- Ukoliko preduzetnica „knjigaš“ privremeno prekine delatnost, dužna je da preda PPDG1s prijavu na e-porezima najkasnije 15 dana nakon prekida kako bi prijavila promenu poreskoj.
- Kod paušalaca, stopiranje doprinosa ide automatski.

1. Obračun naknade preduzetnicama u toku bolovanja zbog održavanja trudnoće

- Naknada za održavanje trudnoće se računa kao prosek prethodnih 12 meseci tako što se u obzir uzima osnovica na koju je plaćeno zdravstveno osiguranje. Ukoliko nema 12 meseci pre otpočinjanja bolovanja, uzima se broj meseci koji postoji.
- Ukoliko uopšte ne postoji obavljanje delatnosti pre otpočinjanja bolovanja, za prosek se uzima najniža osnovica.
- Mesečna naknada zarade za vreme bolovanja radi održavanja trudnoće ne može biti manja od minimalne zarade.

2. Obračun naknade preduzetnicama u toku porodijskog odsustva i odsustva radi nege deteta

- Naknada za vreme porodijskog odsustva i nege deteta, kao i posebne nege deteta preduzetnicama spada u OSTALE naknade i delimično se drugačije obračunava.
- Za obračun se uzima prosek iz 18 meseci koji prethode rođenju deteta. Računaju se samo prihodi koji NEMAJU karakter zarade. Sabira se OSNOVICA na koju su plaćeni doprinosi tj.. BRUTO.
- Nema zagarantovane minimalne zarade kao kod naknada zarade zaposlenim ženama
- Naknada ne može preći 5 prosečnih zarada u RS iz poslednjeg objavljenog podatka u trenutku kada je zahtev podnet.
- Tako dobijen prosek se deli sa 1,5 i dobija se NETO deo, koji se uplaćuje porodilji.
- Ako preduzetnica ne zatvori privremeno preduzetničku radnju, sve vreme uplaćuje doprinose, i oni joj se ne refundiraju. (Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, član 65b)
- Ako porodilja prima samo naknadu po osnovu samostalne delatnosti (ostale naknade) to pravo počinje od dana RODJENJA DETETA. Ukoliko ta ista korisnica ostvaruje i pravo na naknadu zarade (iz radnog odnosa) ovo pravo počinje od otvaranja porodijskog.

2. Obračun naknade preduzetnicama u toku porodijskog odsustva i odsustva radi nege deteta

- Po izmenama od 01.08.2023. preduzetnice za treće i svako sledeće dete imaju pravo na 2 godine naknade zarade. Do tada su ime prava na jednu godinu bez obzira na to koje je dete po redu.
- Izuzetak je kada preduzetnica u isto vreme ostvaruje i pravo na naknadu zarade iz radnog odnosa i Ostale naknade kao preduzetnica. Tada Ostalu naknadu (kao preduzetnica) prima samo godinu dana, bez obzira na red rođenja deteta ali Naknadu zarade (iz radnog odnosa) prima 2 godine ukoliko je u pitanju 3. ili bilo koje sledeće dete po redu.
- Po izmenama od 01.08.2023. otac deteta može da preuzme korišćenje odsustva radi nege deteta i (ukoliko je potrebno) posebne nege deteta nakon što beba napuni 3 meseca.

3. *Obračun naknade nezaposlenim roditeljima*

- Po izmenama zakona, i žena koja je trenutno nezaposlena može da ostvari pravo na ostale naknade ako je u 18 meseci pre rođenja deteta bila u radnom odnosu, imala aktivnu preduzetničku radnju ili ostvarivala prihode po osnovu ugovora delu, privremeno povremenim poslovima, autorskom delu ili preko ugovora o obavljanju poslova direktora van radnog odnosa.
- Obračun se vrši na identičan način kao za preduzetnice, jedina razlika je što se za ovu vrstu korisnika ostalih naknada, uzimaju u prosek i naknade koje imaju karakter zarade.
- Primer: Osoba A je rodila dete 01.07.2026, nije tada u radnom odnosu ali radila je od 01.01.25.-31.12.2025. godine. Primala je zaradu 45000 BRUTO. Gleda se prosek 18 meseci pre rođenja deteta, znači od 01.01.2025-30.06.2026. Ima 12 zarada $\times 45000 = 540000 / 18 = 30000$. Tako dobijen prosek sada delimo sa 1,5: $30000 / 1,5 = 20.000,00$ dinara će iznositi njena naknada, u trajanju od godinu dana od dana rođenja deteta tj. 2 godine ukoliko je u pitanju 3. i bilo koje sledeće dete po redu. Doprinosi joj neće biti uplaćivani za to vreme.

4. Obračun naknade roditeljima na osnovu drugih prihoda

- Naknade licima na osnovu drugih prihoda takodje spadaju u OSTALE naknade i obracunavaju se na isti nacin kao naknade za preduzetnice.
- Prihodi koji se uzimaju u obzir po novom zakonu su:
 - 1. Obavljanje privremeno povremenih poslova
 - 2. Ugovor o delu
 - 3. Autorski ugovori
 - 4. Ugovoru o pravima i obavezama direktora van radnog odnosa

5. *Završne napomene:*

- Ista prava na sve naknade vaze i za usvojitelja, hranitelja ili staratelja deteta.
- Pravo na porodiljsko odsustvo, do 3. meseca deteta koristi majka. Otac ovaj deo odsustva može koristiti samo ako majka nije živa, napustila je dete ili je objektivno sprečena da se stara o detetu,
- Pravo na naknadu za negu deteta i posebnu negu deteta mogu koristiti i majka i otac. (jedan od njih)
- Jedna osoba može u isto vreme koristiti pravo na naknadu zarade i ostale naknade. Važno je samo da u zbiru ne pređu 5 mesečnih zarada. Ako prelaze, prvo se isplaćuje naknada zarade.
- Zahtev za ostvarivanje prava na naknadu zarade, odnosno naknadu plate odnosno ostale naknade može se podneti do isteka zakonom utvrđene dužine trajanja prava koje se ostvaruje.
- Ukoliko je žena u radnom odnosu i ode na održavanje trudnoće a u isto vreme ima i preduzetničku radnju, mora da istu privremeno zatvori za vreme održavanja trudnoće kako ne bi izgubila pravo na refundaciju naknade zarade iz radnog odnosa. Za vreme porodiljskog i nege deteta radnja može biti aktivna.

6. Šta je još potrebno uraditi kako bi se položaj preduzetnica izjednačio sa položajem žena u radnom odnosu

- Potrebno je ukinuti odredbu iz Zakona o zdravstvenom osiguranju (Član 85) da preduzetnica dobija samo 50% naknade za vreme održavanja trudnoće ako ostavi radnju aktivnom i ima zaposlenog poslovođu. Naknada bi, u tom slučaju, trebalo da bude 100%.
- Potrebno je i preduzetnicama dati zagarantovanu minimalnu zaradu bar za vreme porodiljskog (prva 3 meseca odsustva nakon rođenja deteta) kao što to imaju i zaposlene žene.

*Hvala na
pažnji!*

Milena Rančić

Računovodstvena agencija CONSILIER

www.consilier.rs